ԱՆՆԱ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
ՔՐԻՍՏԻՆԵ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՀԱՐԿՄԱՆ ԱՐՏԵՐԿՐՅԱ ԱՌԱՋԱՎՈՐ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ԱՆՆԱ ԱՐՋՈՒՄԱՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
ՔՐԻՍՏԻՆԵ ՅՈՒՐԻԻ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՀԱՐԿՄԱՆ ԱՐՏԵՐԿՐՅԱ ԱՌԱՋԱՎՈՐ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

ԵՐԵՎԱՆ
ՀՀ ԳԱԱ «ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
2011

ՀՏԴ 336.2
ԳՄԴ 65.5
Հ 422

Երաշխավորված է տպագրության ՀՀ ԳԱԱ
Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության
ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ

Մասնագետ խմբագիր՝
ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ
տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր **Վ. Լ. Հարությունյան**

Հարությունյան Ա. Ա., Բաղդասարյան Ք. Յու.

Հ 422 Հրակման արտերկրյա առաջավոր մոտեցումները և դրանց կիրառման հնարավորությունները Հայաստանի Հանրապետությունում / Ա. Ա. Հարությունյան, Ք. Յու. Բաղդասարյան; Մասն. խմբ.՝ Վ. Լ.Հարությունյան.– Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2011.– 160 էջ:

Գրքում առաջին անգամ փորձ է արվել ընդհանրացված ձևով հասարակական ու գիտական շրջանակներին իրազեկելու տարբեր երկրներում ձևավորված հարկային համակարգերի առանձնահատկություններին, օֆշորային բիզնեսի հարկման առավելություններին ու թերություններին, այդ թվում՝ տարբեր երկրների տնտեսական համակարգերի կազմավորման քաղաքական, պատմական, մշակութային, կրոնական և այլ առանձնահատկություններին, ինչպես նաև երկրների տնտեսական համակարգերի առջև դրված խնդիրների, նպատակների և իրականացվելիք գործառույթների միասնականության, հիմնարար սկզբունքների նույնության հետ:

Գիրքը կարող է օգտակար լինել հարկման արտերկրյա առաջավոր մոտեցումներով և դրանց կիրառման հնարավորություններով ՀՀ-ում զբաղվող ՀՀ ԿԲ-ի, ՀՀ ֆինանսների, էկոնոմիկայի նախարարությունների, ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ-ի, ՀՀ առևտրային կազմակերպությունների կողմից համապատասխան քաղաքականության և հայեցակարգերի մշակման, կատարելագործման և իրականացման ուղղությամբ, ինչպես նաև օգտակար լինել այդ հիմնախնդիրների հետազոտությամբ զբաղվող կազմակերպությունների և աշխատակիցների, գործարար աշխարհի ներկայացուցիչների, տնտեսագետ-գիտնականների, ասպիրանտների և մասնագիտական բուհերի ուսանողների համար:

ՀՏԴ 336.2
ԳՄԴ 65.5

ISBN 978-5-8080-0908-0
© Հարությունյան Ա. Ա., Բաղդասարյան Ք. Յու., 2011

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ 4

ԳԼՈՒԽ I ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐՏԵՐԿՐՅԱ ՓՈՐՁԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

1.1. Աշխարիում գործող հարկերի էությունը և դրանց տնտեսագիտական բովանդակությունը 6

1.2. Հարկային հարաբերությունների ձևավորման առանձնահատկությունների համեմատական բնութագիրը ՀՀ-ում և արտերկրում 17

1.3. Օֆշորային բիզնեսի հարկման առանձնահատկությունները աշխարիի մակարդակով 39

ԳԼՈՒԽ II ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ ՕՐԵՆՔՆԵՐԻ – ԲԻԶՆԵՍ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

2.1. ՀՀ հարկային քաղաքականության ազդեցությունը մակրոտնտեսական իրավիճակների վրա 65

2.2. Հարկային բեռի օպտիմալ գնահատման մոտեցումները ՀՀ-ում ... 77

2.3. Հարկերի վճարման ընթացակարգերի համեմատական գնահատականները ՀՀ-ում և տարածաշրջանային երկրներում........ 88

ԳԼՈՒԽ III ՀՀ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

3.1. Հարկերից խուսափելու հետ կապված գործոնների բացահայտման և դրանց նվազեցնելու ուղիները ՀՀ-ում........ 101

3.2. Ստվերային տնտեսության գնահատման և հարկային քաղաքականության կատարելագործման մոտեցումները ՀՀ-ում 108

3.3. Միջազգային հարկային պլանավորման և հարկային արտոնությունների փոխազդեցության արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ-ում........ 124

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 135

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ 141

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ 147